

Takdim

Liberal Düşünce dergisi 55. sayısıyla Türkiye'nin en önemli sorunlarından din özgürlüğü konusunu muhtelif boyutlarıyla ele alan bir dosyayla size merhaba demektedir.

Dergimizin ilk yazısı, çağımızın önemli siyaset felsefecilerinden Chandran Kukathas'a ait. Kukathas, Türkiye'de çok tanınmamasına rağmen *Liberal Archipelago* isimli eseriyle günümüz siyaset biliminde çığır açan bir isimdir. Kukathas'ın *Ahlâki Evrenselcilik ve Kültürel Farklılık* makalesini Mustafa Erdoğan'ın çevirisiyle ülkemiz fikir hayatının istifadesine sunuyoruz.

Hasan Yücel Başdemir, *Optimum Değerler Olarak Din Özgürlüğü ve Laiklik* isimli makalesinde, laikliği bir değer olmaktan ziyâde, farklılıkların barış içinde birarada yaşamasına imkân veren bir araç olarak değerlendirmektedir. Başdemir'in bu çalışması, laiklik tartışmalarına liberal açıdan çok ciddi bir katkıda bulunmaktadır. Onu tâkiben, Bilal Sambur, *Türkiye'de Din Özgürlüğü, Resmi İdeoloji ve Laisizm* çalışmasıyla Türkiye'nin din özgürlüğü açısından temel problem alanlarını incelemekte ve bu problem alanlarının arka planında laisizm ve resmî ideoloji olduğu saptamasında bulunmaktadır. Adnan Küçük ise, *AB Üyesi Bazı Ülkeler ile ABD ve Türkiye'de Din Eğitim ve Öğretiminin Hukukî Çerçevesi* başlığını taşıyan çalışmasıyla bu ülkelerde din eğitimi mevzuatının ve uygulamasının nasıl olduğunu ortaya koymakta ve bize dünyada din eğitimi alanında farklı ve sivil modellerin olduğunu göstererek bu konudaki arayışlara önemli referanslar sunmaktadır.

Özgürlük ve İnsan Hakları açısından Alevilik Sorunu başlıklı bir başka çalışmasıyla, Bilal Sambur, Alevi açılımının tartışıldığı bugünlerde soruna çoğulcu ve özgürlük perspektifinden nasıl yaklaşılabileceğine dair bir denemede bulunmaktadır. Alevilikle ilgili basmakalıp düşünceleri eleştiren Sambur, sivil ve özgürlükçü bir perspektifin çerçevesini çizmektedir. Başörtüsü sorunu da ülkemizin âcilen çözmesi gereken bir insan hakları sorunudur. Burak Başkan, *Başörtü Sorunu ve Meşrulaştırılmayan Yasakçılık* isimli yazısıyla ülkemizdeki yasakçı zihniyetin argümanlarını tek tek ele almakta ve yasakçı söylemlerin bir mit ve illüzyondan öte bir anlam taşımadığını etkileyici bir şekilde tartışmaktadır.

Bican Şahin, *Bir Liberalin Vicdanı: Pierre Bayle'in Vicdan Özgürlüğü Savunusu* konulu çalışmasıyla bizi Pierre Bayle ile tanıştırmaktadır. Bayle, vicdan özgürlüğü

konusunda önemli tezlere sahip liberal bir filozoftur. Bayle hakkında ülkemizde şimdiye kadar kayda değer bir çalışma yapılmadığını dikkate aldığımızda, Şahin'in çalışması fikir dünyamıza yapılan önemli bir katkı olarak değerlendirilmeyi hak etmektedir.

Amartya Sen'in *Harvard Review*'de yayınlanan ilgili bir makalesi Özlem Çağlar Yılmaz'ın çevirisiyle dosyamızı zenginleştirmektedir. *Evensel Doğrular: İnsan Hakları ve Batılılaştırma Yanılgısı* başlıklı makale insan haklarının evrensel bir değer olduğuna, insan hakları gibi değerlerin oluşumuna insanlık medeniyetinin değişik kültür havzalarının katkısının gözardı edilmemesi gerektiğine dikkatimizi çekmektedir.

Gayrimüslimler hakkında ülkemizde çok söz söylenmesine rağmen, onlarla ilgili düşüncelerimizi resmî zihniyetin sınırlamalarından kurtarma konusunda çok başarısız olduğumuzu söyleyebiliriz. Orhan Kemal Cengiz, *Türkiye'de Gayrimüslimler ve Azınlık Politikaları* isimli yazısıyla bize bu konuya dair düşüncelerimizi sorgulamanın gerekliliğini hatırlatmaktadır. LDT Alevi Bektaşî Araştırmaları Merkezi Direktörü Şenol Kaluç ise, *Yarı Milliyetçi-Yarı Dindar Türkler* isimli denemesiyle bilincimizin yaralı hâlini analiz etmektedir. Din özgürlüğü dosyamızın son parçası olarak, Özkan Genç'in Fener Rum Patrikhanesi Basın Sözcüsü ile yapmış olduğu röportaj, bize Heybeliada Ruhban Okulu ve Patrikhanenin statüsü hakkında, soruna birinci dereceden muhatap bir ağızdan dinleme imkânı vermektedir.

Dergimizin dosya dışı önemli bir yazısı kısa bir süre önce kaybettiğimiz siyaset felsefecisi Norman Barry hakkındadır. Mustafa Erdoğan, *Norman Barry'nin Siyaset Felsefesine Katkısı* isimli çalışmasıyla Barry'nin fikir dünyasının zenginliğini önümüze koymakta ve Barry'nin eserlerine ilgi duyanlar için faydalı bir rehber sunmaktadır.

20. Yüzyıl'ın önemli liberal filozoflarından F. A. Hayek'in *Liberalizm* isimli kapsamlı makalesini Ünsal Çetin'in çevirisiyle Türkçe okuyucuların ilgisine sunuyoruz. Bu yazı, liberalizmin ne olduğu sorusuna son derece tatmin edici cevap ve düşünceleri içermektedir.

Dergimizin son yazısı ise, Ünsal Çetin tarafından kaleme alınan Krize Giden Yol ve Keynezyen İktisadın Katkısı başlığını taşımaktadır. Bu yazıda Çetin, krizin arka planını analiz etmekte ve krizin ortaya çıkışında esas sorumlunun müdahaleci iktisat olduğunu ikna edici bir şekilde ortaya koymaktadır.

Görüldüğü üzere *Liberal Düşünce* dergisinin 55. sayısı zengin, derinlikli ve kapsamlı yazılardan oluşmaktadır. *Liberal Düşünce*, bu sayıyla ülkemizdeki din özgürlüğü tartışmalarına köklü bir katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, *Liberal Düşünce* bu

sayısıyla formunda da farklılığa gitmiştir. Kapak ve iç tasarımıyla *Liberal Düşünce* sizi hem düşünsel hem de görsel bir ziyafete davet etmektedir.

Sizi *Liberal Düşünce* ile baş başa bırakıyor ve özgür okumalar diliyoruz.

Bilal Sambur

Liberal Düşünce 55. Sayı Editörü